

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ
ТА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри _____,

протокол № 1 від "28" серпня 2020 р.

в. о. зав. кафедри _____

(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

освітній ступінь: бакалавр

форма навчання: заочна

Укладач: Бобко Л.О. доцент, канд. пед. наук, доцент

ЛЬВІВ 2020

Зміст планів семінарських занять

- РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**
- РОЗДІЛ 2. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**
- РОЗДІЛ 3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**
- РОЗДІЛ 4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ**

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції. Це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Основними дидактичними цілями їх проведення є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ даного курсу, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;

- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчального курсу, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;

- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття виконують такі основні функції: (відповідно формулюють дидактичні цілі заняття) навчальну, виховну і розвивальну.

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення дисципліни та до фаху, формування потреби здорового способу життя тощо);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин у його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Визначаючи методичну концепцію організації і проведення семінарських занять, слід виходити з того, що:

- під час вивчення дисципліни «Корпоративна соціальна відповідальність» студенти повинні засвоїти її провідні ідеї (зміст понять, положень, законів, теорій та ін.);

- знати галузі використання; вміти застосовувати набуті знання, вміння й навички під час вивчення фахових дисциплін, у майбутній практичній діяльності тощо;

- до семінарських занять ставляться загальнодидактичні вимоги (науковість, доступність, єдність форми і змісту, забезпечення зворотного зв'язку, проблемність та ін.);

- у методиці проведення семінарських занять є певні особливості, зумовлені логікою викладання конкретної дисципліни;

— необхідно забезпечити високий рівень мотивації (вивчення теми слід розпочинати із з'ясування її значення для засвоєння даної чи інших дисциплін, у майбутній професійній діяльності тощо);

– дотримання принципу професійної спрямованості та здійснення різнорівневих міжпредметних зв'язків з іншими дисциплінами, практичним навчанням забезпечує формування єдиної системи знань умінь та навичок студентів;

– важливим є також формування професійної культури і мислення;

— у процесі проведення семінарського заняття необхідно забезпечувати органічну єдність теоретичного і дослідницько-експериментального пізнання;

— семінарські заняття мають гармонійно поєднуватися з лекційними, а також із самостійною та індивідуальною науково-дослідною роботою студентів.

Відмінною особливістю семінару як форми навчальних занять є:

- активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд;

- викладач надає студентам можливість вільно висловлюватися під час розгляду питань, що винесені на обговорення, допомагає їм правильно будувати свої міркування;

- навчальна мета семінару вимагає, щоб студенти були добре підготовлені до заняття.

Методика підготовки і проведення семінарських занять передбачає:

– повідомлення студентам теми, плану семінарського заняття та рекомендованої літератури;

– опрацювання та осмислення теоретичного матеріалу кожної теми відповідно до плану семінарського заняття та рекомендованої літератури;

– підготовку до обговорення питань інформаційного блоку у формі діалогу, дискусії, диспуту, тощо;

– виконання індивідуальних завдань;

– виконання завдань науково-пошукової роботи (написання рефератів за тематикою проблемного характеру, розробку доповідей для публічного виступу, підготовку бесід, інтерв'ю тощо).

РОЗДІЛ 2. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема семінарського (практичного, лабораторного) заняття. Контрольні роботи (заліки по модулях)	Кількість годин
1	2	3
1.	<p>Тема 2. Соціальна відповідальність людини та держави Соціально відповідальна взаємодія держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства. Сутність і складники соціальної відповідальності людини, її значення в забезпеченні стійкої позитивної динаміки. Розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності</p>	2
2.	<p>Тема 5. Соціальна відповідальність у сфері формування та розвитку персоналу Соціальна відповідальність підприємства у процесі професійного добору персоналу. Працевлаштування та адаптація нових працівників на засадах соціальної відповідальності. Особистісний та професійний розвиток персоналу в контексті формування соціально відповідального бізнесу. Додержання етичних принципів під час звільнення працівників. Підтримання контактів з колишніми працівниками.</p>	2
3.	<p>Тема 8. Корпоративна культура соціально відповідальної організації Взаємозв'язок корпоративної культури і соціальної відповідальності організації. Система корпоративних цінностей. Відображення цінностей соціальної відповідальності в документах організації. Роль корпоративної культури в забезпеченні стратегічної стійкості підприємства. Управлінський вплив КСВ на формування, збереження та розвиток корпоративної культури організації. Лояльність працівників як інтегральна оцінка корпоративної культури соціально відповідальної організації.</p>	2
4.	<p>Тема 11. Соціальна відповідальність у сфері зайнятості Сутність і напрями соціальної відповідальності у сфері зайнятості. Гармонізація суспільних відносин на основі соціально відповідальної діяльності партнерів у сфері зайнятості. Моделі взаємодії та нормативно-правові важелі регулювання відносин соціальних партнерів у сфері зайнятості. Механізми координації соціальної відповідальності у сфері зайнятості. Оцінювання соціально відповідальної діяльності партнерів у сфері зайнятості.</p>	2
	Разом	8

План семінарського заняття № 1

Тема 2. Соціальна відповідальність людини та держави.

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки. Дана вибіркова дисципліна є важливою складовою професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» а також логічним продовженням вивчення таких дисциплін, як «Вступ до фаху», «Організація та управління бізнесом» та передуює вивченню «Менеджменту», «Теорії і практики публічного управління та адміністрування», «Комунікацій в публічному адмініструванні» тощо.

Мета і завдання семінару – ознайомити студентів із сутністю та значенням консолідованої відповідальності як умови збалансованого суспільного розвитку, проаналізувати ключові аспекти та форми соціальної відповідальності людини, держави, інститутів громадянського суспільства.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

Розкрийте сутність поняття «консолідована соціальна відповідальність».

Охарактеризуйте основні елементи соціальної відповідальності людини.

Як вони виявляються зокрема у вашому житті?

Визначте основні завдання діяльності громадських організацій. Хто і для чого їх створює в Україні? Які з них діють у вашому університеті?

Наведіть приклади соціально відповідальної діяльності громадських організацій.

Чи всі ініціативи громадських організацій свідчать про найвищий ступінь їхньої соціальної відповідальності? Обґрунтовуючи відповідь, наведіть приклади.

Які ознаки соціальної держави мають бути притаманні Україні? У чому ви вбачаєте свою особисту роль у їх формуванні?

План семінару:

1. Соціально відповідальна взаємодія держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства.
2. Сутність і складники соціальної відповідальності людини, її значення в забезпеченні стійкої позитивної динаміки.
3. Розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства
4. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Завдання 1. На прикладі будь-якої громадської організації проаналізуйте її діяльність за основними формами соціальної відповідальності. Визначте за кожною з форм (за 10-бальною шкалою), наскільки громадська організація є соціально відповідальною. Результати дослідження запишіть у таблицю:

Форми відповідальності	Форми вияву / Заходи, що їх реалізує громадська організація	Балова оцінка (від 0 до 10)
Юридична		
Моральна		
Політична		
Громадянська		
Професійна		
Екологічна		

Після визначення балової оцінки подайте результати графічно за допомогою пелюсткової діаграми та поміркуйте, які ще заходи може реалізовувати громадська організація для

підвищення ступеня розвитку соціальної відповідальності? Які з цих заходів найбільш актуальні за сучасних умов? Обґрунтуйте відповідь.

Завдання 2. Використовуючи інформацію, подану на рис. 2.2 лекції охарактеризуйте свою відповідальність як студента вишу за основними складовими. Яким є ваш ступінь відповідальності за кожною з цих складових (базовим, високим чи найвищим)? Обґрунтуйте свою відповідь. Які чинники знижують ступінь вашої відповідальності?

Рекомендована література до теми семінару:

Законодавчі та нормативні акти:

1. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) www.globalcompact.org.ua
2. Про розвиток соціального діалогу в Україні: Указ Президента України від 29.12.2005 № 1871. // <http://www.rada.gov.ua>

Основна та допоміжна література:

1. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика [Текст] : підручник / Саприкіна М. А., Ляшенко О., Саєнсус М. А., Місько Г. А., Зінченко А. Г. ; за наук. ред. д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О. С. – К. : ТОВ «Фарбований лист», 2011. – 480 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [rinek.onu.edu.ua > article > view](http://rinek.onu.edu.ua/article/view)
2. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А.Я. Кузнецової. — К.: УБС НБУ, 2009. 214с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [library.cibs.ubs.edu.ua > CGI-BIN > cgiirbis_64 > S21STR=Корпорат.](http://library.cibs.ubs.edu.ua/CGI-BIN/cgiirbis_64/S21STR=Корпорат.)
4. Корпоративная социальная ответственность: учебник и практикум для академического бакалавриата / под общ. ред. В.Я. Горфинкеля, Н.В. Родионовой. – М.: издательство Юрайт, 2019. – 438 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://urait.ru/bcode/445022>
5. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций. Утверждена резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 — IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
7. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності» (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility», 2005); [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_01_9
8. Конвенція СЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція); [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015
9. Гнибіденко І.Ф., Колот А.М., Новікова О.Ф. та ін., За ред. І.Ф. Гнибіденка, А.М. Колота, В.В. Рогового. «Соціальна безпека: теорія та українська практика» Монографія / — К.: КНЕУ, 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/scientific_schools/ustv/ustv_praci/ustv_prazi/sbttup/

Інтернет-ресурси:

1. Глобальная инициатива ответственного лидерства (Global Responsible Leadership Initiative — GRLI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://grli.org/>
2. Мережа Глобального Договору в Україні <https://globalcompact.org.ua/>
3. Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності <http://csr-ua.info/csr-ukraine/>
4. Центр корпоративной социальной ответственности Высшей школы менеджмента СПбГУ. <https://gsom.spbu.ru/gsom/centers/csr/>
5. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) <https://www.eldis.org/organisation/A7567>
6. AccountAbility The Institute of Social and Ethical Accountability www.accountability21.net
7. Boston College Center for Corporate Citizenship — <http://www.bcccc.net/>
8. Business and Human Rights www.business-humanrights.org
9. .Corporate Social Responsibility Forum www.pwblf.org

10. Global Reporting Initiative www.globalreporting.org
11. Social Accountability International (SAI) <http://www.sa-intl.org>
12. The Center for Corporate Citizenship at Boston College www.bc.edu/cccr
13. The Global Compact www.unglobalcompact.org
14. World Business Council for Sustainable Development www.wbcsd.ch

Обладнання заняття: роздатковий матеріал, ТЗН.

Укладач(і) _____ Бобко Л.О. доцент, канд. пед. наук, доцент

План семінарського заняття № 2

Тема 5. Соціальна відповідальність у сфері формування та розвитку персоналу

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки. Дана вибіркова дисципліна є важливою складовою професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» а також логічним продовженням вивчення таких дисциплін, як «Вступ до фаху», «Організація та управління бізнесом» та передусє вивченню «Менеджменту», «Теорії і практики публічного управління та адміністрування», «Комунікацій в публічному адмініструванні» тощо.

Мета і завдання семінару – ознайомити студентів із особливостями професійного добору персоналу, його працевлаштування та адаптації на засадах соціальної відповідальності; розглянути специфіку особистісного та професійного розвитку працівників, додержання етичних принципів в контексті формування соціально відповідального бізнесу.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Охарактеризуйте етапи професійного добору персоналу.
2. Опишіть процедуру розроблення вимог до кандидатів на вакантну посаду.
3. Назвіть етапи інтерв'ю з кандидатами на вакантну посаду.
4. Дайте характеристику основним правилам соціально відповідальної поведінки у процесі професійного добору персоналу.
5. Опишіть процедури укладення трудового договору та введення працівника в посаду.
6. Поясніть значення ефективної адаптації персоналу для позиціонування підприємства як соціально відповідального.
7. Схарактеризуйте процедуру адаптації персоналу.
8. Визначте напрями розвитку персоналу на підприємстві.
9. Розкрийте напрями соціальної відповідальності різних суб'єктів соціально-трудових відносин в галузі професійної підготовки та підвищення кваліфікації персоналу.
10. Дайте характеристику методам стимулювання працівників до навчання.
11. Визначте напрями соціальної відповідальності підприємства у сфері розроблення та реалізації програм кар'єрного зростання.
12. Розкрийте сутність і причини дауншифтингу.
13. Наведіть переваги для підприємства збереження добрих стосунків і підтримання контактів з колишніми співробітниками.
14. Дайте порівняльну характеристику моделям налагодження стосунків підприємства зі звільненими співробітниками.
15. Опишіть процедуру розірвання трудового договору з найманим працівником.
16. Опишіть процедуру завершального інтерв'ю із працівниками, що звільняються.
17. Поясніть значення підтримання контактів з колишніми працівниками для позиціонування підприємства як соціально відповідального.
18. Дайте характеристику способам підтримання контактів з колишніми працівниками.

План семінару:

1. Соціальна відповідальність підприємства у процесі професійного добору персоналу.
2. Працевлаштування та адаптація нових працівників на засадах соціальної відповідальності.
3. Особистісний та професійний розвиток персоналу в контексті формування соціально відповідального бізнесу.
4. Додержання етичних принципів під час звільнення працівників. Підтримання контактів з колишніми працівниками.

Додаткові завдання для підготовки до семінару

Завдання 1. Проведіть моніторинг корпоративних програм соціальної відповідальності. Визначте напрями позиціонування підприємств як соціально відповідальних у сфері формування та розвитку персоналу.

Завдання 2. Розробіть вимоги до кандидатів на вакантну посаду з урахуванням спеціальності студента. Визначте джерела залучення кандидатів. Розробіть процедуру оцінювання кандидатів на вакантну посаду.

Завдання 3. Сформулюйте перелік запитань для проведення інтерв'ю з кандидатами на вакантну посаду.

Завдання 4. Розробіть процедури введення в посаду й адаптації новоприйнятих працівників.

Завдання 5. Розробіть анкету для визначення потреби в навчанні працівників певної професійної групи.

Завдання 6. Розробіть опитувальний лист для проведення вихідного інтерв'ю з працівниками, що звільняються з підприємства.

Завдання 7. Охарактеризуйте досвід іноземних та вітчизняних компаній щодо створення клубів теперішніх і колишніх співробітників (alumni group).

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; тестування .

Рекомендована література до теми семінару:

Законодавчі та нормативні акти:

1. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) www.globalcompact.org.ua
2. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України від 15.12.2008 — 2008 р.- № 93. -С. 89. – Ст. 3103. http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

Основна та допоміжна література:

1. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика [Текст] : підручник / Саприкіна М. А., Ляшенко О., Саєнсує М. А., Місько Г. А., Зінченко А. Г. ; за наук. ред. д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О. С. – К. : ТОВ «Фарбований лист», 2011. – 480 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [rinek.onu.edu.ua > article > view](http://rinek.onu.edu.ua/article/view)
2. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О.Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф.А.Я. Кузнецової. — К.: УБС НБУ, 2009. 214с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [library.cibs.ubs.edu.ua > CGI-BIN > cgiirbis_64 > S21STR=Корпорат..](http://library.cibs.ubs.edu.ua/CGI-BIN/cgiirbis_64/S21STR=Корпорат..)
4. Корпоративная социальная ответственность: учебник и практикум для академического бакалавриата / под общ. ред. В.Я. Горфинкеля, Н.В. Родионовой. – М.: издательство Юрайт, 2019. – 438 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://urait.ru/bcode/445022>
5. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций. Утверждена резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 — IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
7. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної

відповідальності» (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility», 2005); [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_01_9

8. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція); [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015

9. Гнибіденко І.Ф., Колот А.М., Новікова О.Ф. та ін., За ред.І.Ф. Гнибіденка, А.М.Колота, В.В.Рогового. «Соціальна безпека: теорія та українська практика» Монографія / — К.: КНЕУ,2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/scientific_schools/ustv/ustv_praci/ustv_prazi/sbttup/

Інтернет-ресурси:

1. Глобальная инициатива ответственного лидерства (Global Responsible Leadership Initiative — GRLI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://grli.org/>
2. Мережа Глобального Договору в Україні <https://globalcompact.org.ua/>
3. Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності <http://csr-ua.info/csr-ukraine/>
4. Центр корпоративной социальной ответственности Высшей школы менеджмента СПбГУ. <https://gsom.spbu.ru/gsom/centers/csr/>
5. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) <https://www.eldis.org/organisation/A7567>
6. AccountAbility The Institute of Social and Ethical Accountability www.accountability21.net
7. Boston College Center for Corporate Citizenship — <http://www.bccccc.net/>
8. Business and Human Rights www.business-humanrights.org
9. Corporate Social Responsibility Forum www.pwblf.org
10. Global Reporting Initiative www.globalreporting.org
11. Social Accountability International (SAI) <http://www.sa-intl.org>
12. The Center for Corporate Citizenship at Boston College www.bc.edu/cccr
13. The Global Compact www.unglobalcompact.org
14. World Business Council for Sustainable Development www.wbcsd.ch

Обладнання заняття: роздатковий матеріал, ТЗН.

Укладач(і) _____ Бобко Л.О. доцент, канд. пед. наук, доцент

План семінарського заняття № 3

Тема 8. Корпоративна культура соціально відповідальної організації

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки. Дана вибіркова дисципліна є важливою складовою професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» а також логічним продовженням вивчення таких дисциплін, як «Вступ до фаху», «Організація та управління бізнесом» та передуює вивченню «Менеджменту», «Теорії і практики публічного управління та адміністрування», «Комунікацій в публічному адмініструванні» тощо.

Мета і завдання семінару – ознайомити студентів із сутністю та значенням корпоративної культури в роботі організації, розглянути систему корпоративних цінностей, з'ясувати роль корпоративної культури в забезпеченні стратегічної стійкості підприємства.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

Назвіть основні функції корпоративної культури на підприємстві.

Як ви розумієте поняття «організаційна ідентичність»?

У чому полягає сутність корпоративної культури соціально відповідальної організації?

Визначте основні етапи впровадження цінностей соціальної відповідальності в корпоративну

культуру організації.

Охарактеризуйте значення норм і правил поведінки у формуванні соціально відповідальної поведінки керівників та працівників.

Чи завжди є потреба впроваджувати корпоративний кодекс?

Охарактеризуйте зміст етапів створення корпоративного кодексу, які наведено в підрозд. 8.4, з погляду розвитку соціальної відповідальності.

Охарактеризуйте роль корпоративної культури у забезпеченні стратегічної стійкості. Як вона змінюється під впливом економічної кризи?

У чому полягає взаємозв'язок елементів корпоративної культури з досягненням цілей і завдань збалансованого розвитку компанії?

Охарактеризуйте роль і значення лояльності персоналу як вияву його соціальної відповідальності та ефективності корпоративної культури.

План семінару:

1. Взаємозв'язок корпоративної культури і соціальної відповідальності організації.
2. Система корпоративних цінностей.
3. Відображення цінностей соціальної відповідальності в документах організації
4. Роль корпоративної культури в забезпеченні стратегічної стійкості підприємства.
5. Управлінський вплив КСВ на формування, збереження та розвиток корпоративної культури організації.
6. Лояльність працівників як інтегральна оцінка корпоративної культури соціально відповідальної організації.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Завдання 1. Відповідно до місії Львівського національного університету імені Івана Франка, яка полягає у здійсненні вагомого вкладу в суспільний розвиток через дослідження, генерування нових знань, їх поширення та підготовку конкурентних фахівців і креативних особистостей, розробіть систему цінностей, яка б відповідала цінностям сучасного, соціально відповідального вишу європейського зразка.

Завдання 2. На прикладі компанії, в якій ви працюєте або розглядаєте в ролі потенційного роботодавця, оцініть корпоративну культуру за основними критеріями (спільність інтересів працівників; адекватність вибраної стратегії — стратегічні цілі компанії не суперечать корпоративній культурі; адаптивність культури — здатність бути каталізатором змін та ін.). Чи є ця компанія соціально відповідальною? Обґрунтуйте свою відповідь.

Завдання 3. За допомогою інтернет-ресурсів знайдіть приклад корпоративного кодексу та охарактеризуйте його дієвість та якість. Чи повною мірою його зміст забезпечує корпоративну соціальну відповідальність?

Завдання 4. Робота в групах: учасники групи вибирають один з підходів до оцінювання лояльності студентів до вишу, використовують їх синтез або пропонують свій. Порівняйте відмінності в результатах оцінювання лояльності студентів різними групами. Чим вони викликані? Скористайтеся підходами до оцінювання лояльності за схемою «переваги-недоліки».

Завдання 5. Наведіть приклади негативної культури і розробіть пропозиції щодо подолання негативних аспектів. Розробіть низку заходів з розвитку корпоративної культури для компанії, відомої вам з досвіду або інформаційних джерел.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару: (перелік джерел інформації, які допоможуть студенту підготуватися до заняття, отримати додаткову наукову інформацію, поглибити знання з окремих питань).

Законодавчі та нормативні акти:

1. Декларація Міжнародної організації праці основних принципів та прав у світі праці: ухвалена Міжнародною конференцією праці на її вісімдесят шостій сесії (Женева, 18 червня 1998 року) // http://www.ilo.org/public/english/standards/declaration/declaration_ukrainian.pdf
2. Трехстороння декларація принципів, касаючихся многонациональних корпорацій и социальной политики (Третье издание). — Женева, Международное бюро труда, 2001 //

<http://www.ilo.org/public/english/employment/multi/download/russian.pdf>

3. Керівні принципи ОЕСР для багатонаціональних підприємств // http://www.oecd.org/department/0,2688,en_2649_34889_1_1_1_1_1,00.html — 4. Європейська соціальна хартія (переглянута) // ВВР.- 2006. — № 43. — Ст. 418.

4. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії України 28 черв. 1996 р. — К.: Преса України, 1997. — 80 с.

5. Кодекс законів про працю України // <http://www.rada.gov.ua>

6. Закон України «Про зайнятість населення» // Відомості Верховної Ради. — 1991. — № 14. — Ст. 170.

Основна та допоміжна література:

1. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика [Текст] : підручник / Саприкіна М. А., Ляшенко О., Саєнсус М. А., Місько Г. А., Зінченко А. Г. ; за наук. ред. д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О. С. — К. : ТОВ «Фарбований лист», 2011. — 480 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [rinek.onu.edu.ua > article > view](http://rinek.onu.edu.ua/article/view)

2. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник / О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А.Я. Кузнецової. — К.: УБС НБУ, 2009. 214 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [library.cibs.ubs.edu.ua > CGI-BIN > cgiirbis_64 > S21STR=Корпорат.](http://library.cibs.ubs.edu.ua/CGI-BIN/cgiirbis_64/S21STR=Корпорат.)

4. Корпоративная социальная ответственность: учебник и практикум для академического бакалавриата / под общ. ред. В.Я. Горфинкеля, Н.В. Родионовой. — М.: издательство Юрайт, 2019. — 438 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://urait.ru/bcode/445022>

5. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций. Утверждена резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml

6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 — IV. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

7. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності» (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility», 2005); [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_01_9

8. Конвенція ЄК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція); [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015

9. Гнибіденко І.Ф., Колот А.М., Новікова О.Ф. та ін., За ред. І.Ф. Гнибіденка, А.М. Колота, В.В. Рогового. «Соціальна безпека: теорія та українська практика» Монографія / — К.: КНЕУ, 2012. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/scientific_schools/ustv/ustv_praci/ustv_prazi/sbtup/

Інтернет-ресурси:

1. Глобальная инициатива ответственного лидерства (Global Responsible Leadership Initiative — GRLI) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://grli.org/>

2. Мережа Глобального Договору в Україні <https://globalcompact.org.ua/>

3. Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності <http://csr-ua.info/csr-ukraine/>

4. Центр корпоративной социальной ответственности Высшей школы менеджмента СПбГУ. <https://gsom.spbu.ru/gsom/centers/csr/>

5. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) <https://www.eldis.org/organisation/A7567>

6. AccountAbility The Institute of Social and Ethical Accountability www.accountability21.net

7. Boston College Center for Corporate Citizenship — <http://www.bccccc.net/>

8. Business and Human Rights www.business-humanrights.org

9. Corporate Social Responsibility Forum www.pwblf.org

10. Global Reporting Initiative www.globalreporting.org

11. Social Accountability International (SAI) <http://www.sa-intl.org>

12. The Center for Corporate Citizenship at Boston College www.bc.edu/cccr

13. The Global Compact www.unglobalcompact.org

14. World Business Council for Sustainable Development www.wbcsd.ch

Обладнання заняття: роздатковий матеріал, ТЗН.

Укладач(і) _____ Бобко Л.О. доцент, канд. пед. наук, доцент

План семінарського заняття № 4

Тема 11. Соціальна відповідальність у сфері зайнятості

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки. Дана вибіркова дисципліна є важливою складовою професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» а також логічним продовженням вивчення таких дисциплін, як «Вступ до фаху», «Організація та управління бізнесом» та передусє вивченню «Менеджменту», «Теорії і практики публічного управління та адміністрування», «Комунікацій в публічному адмініструванні» тощо.

Мета і завдання семінару ознайомити студентів із сутністю та значенням соціальної відповідальності у сфері зайнятості; головними напрямками соціально відповідальної поведінки суб'єктів на ринку праці та особливостями їх нормативно-правового регулювання (преференції, санкції, штрафи тощо); проаналізувати відмінності між моделями взаємодії соціальних партнерів у сфері зайнятості; механізми (інструментарій, важелі) координації соціальної відповідальності та підходи до її оцінювання.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

Дайте визначення поняття «соціальна відповідальність у сфері зайнятості».

Охарактеризуйте напрями соціально відповідальної поведінки партнерів у сфері зайнятості.

Охарактеризуйте моделі взаємодії соціально відповідальних партнерів у сфері зайнятості.

Якою є структура системи нормативно-правового регулювання соціальної відповідальності партнерів у сфері зайнятості?

Охарактеризуйте сутність і структуру механізму координації соціальної відповідальності у сфері зайнятості.

Які можливі підходи до оцінювання результативності соціально відповідальної поведінки партнерів у сфері зайнятості?

План семінару: 1. Сутність і напрями соціальної відповідальності у сфері зайнятості.

2. Гармонізація суспільних відносин на основі соціально відповідальної діяльності партнерів у сфері зайнятості.

3. Моделі взаємодії та нормативно-правові важелі регулювання відносин соціальних партнерів у сфері зайнятості.

4. Механізми координації соціальної відповідальності у сфері зайнятості.

5. Оцінювання соціально відповідальної діяльності партнерів у сфері зайнятості.

Додаткові завдання для підготовки до семінару

Завдання 1. Наведіть практичні приклади для підтвердження (факти, нормативно-правові акти) додержання та (або) ігнорування принципів соціально відповідальної поведінки у сфері зайнятості.

Завдання 2. Охарактеризуйте вітчизняний досвід визначення соціальними партнерами цільових орієнтирів, очікуваних результатів у сфері зайнятості. Завдання слід виконувати відповідно до табл. 11.1. лекції

Завдання 3. Наведіть додатково до табл. 11.2 лекції два-три випадки порушення чинного законодавства про зайнятість та (або) обґрунтуйте доповнення іншими випадками, яких немає в законодавстві, але які є, на вашу думку, доцільними.

Завдання 4. На практичних прикладах оцініть дієвість складових механізму координації

соціальної відповідальності у сфері зайнятості (доступність інформації; ефективність преференцій, санкцій, штрафів; заінтересованість соціальних партнерів тощо).

Завдання 5. За даними вітчизняної статистики (дані сайту Державної служби статистики України) спробуйте оцінити соціальну відповідальність держави та роботодавців. Які статистичні дані допомогли б оцінити соціальну відповідальність держави та роботодавців об'єктивніше?

Завдання 6. Порівняйте підходи до оцінювання соціальної відповідальності у сфері зайнятості за схемою «переваги-недоліки».

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару: (перелік джерел інформації, які допоможуть студенту підготуватися до заняття, отримати додаткову наукову інформацію, поглибити знання з окремих питань).

Законодавчі та нормативні акти:

Концепція подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності»: Затв. Указом Президента України від 11 вересня 2006 р. № 742/2006 // Офіц. вісн. України. — 2006. — № 37. — Ст. 2540.

Закон України «Про благодійництво та благодійні організації» від 19 вересня 1997 р. // <http://www.rada.gov.ua>

3. Закон України «Про захист прав споживачів» // <http://www.rada.gov.ua>

4. Про розвиток соціального діалогу в Україні: Указ Президента України від 29.12.2005 № 1871. // <http://www.rada.gov.ua>

Основна та допоміжна література:

1. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика [Текст] : підручник / Саприкіна М. А., Ляшенко О., Саєнсус М. А., Місько Г. А., Зінченко А. Г. ; за наук. ред. д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О. С. – К. : ТОВ «Фарбований лист», 2011. – 480 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [rinek.onu.edu.ua > article > view](http://rinek.onu.edu.ua/article/view)

2. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О.Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф. А.Я. Кузнецової. — К.: УБС НБУ, 2009. 214с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [library.cibs.ubs.edu.ua > CGI-BIN > cgiirbis_64 > S21STR=Корпорат..](http://library.cibs.ubs.edu.ua/>CGI-BIN/>cgiirbis_64/>S21STR=Корпорат..)

4. Корпоративная социальная ответственность: учебник и практикум для академического бакалавриата / под общ. ред. В.Я. Горфинкеля, Н.В. Родионовой. – М.: издательство Юрайт, 2019. – 438 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://urait.ru/bcode/445022>

5. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций. Утверждена резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml

6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 — IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

7. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності» (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility», 2005); [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_01_9

8. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція); [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015

9. Гнибіденко І.Ф., Колот А.М., Новікова О.Ф. та ін., За ред. І.Ф. Гнибіденка, А.М.Колота, В.В.Рогового. «Соціальна безпека: теорія та українська практика» Монографія / — К.: КНЕУ, 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/scientific_schools/ustv/ustv_praci/ustv_prazi/sbtup/

Інтернет-ресурси:

1. Глобальная инициатива ответственного лидерства (Global Responsible Leadership Initiative — GRLI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://grli.org/>

2. Мережа Глобального Договору в Україні <https://globalcompact.org.ua/>
3. Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності <http://csr-ua.info/csr-ukraine/>
4. Центр корпоративної соціальної відповідальності Вищої школи менеджмента СПбГУ. <https://gsom.spbu.ru/gsom/centers/csr/>
5. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) <https://www.eldis.org/organisation/A7567>
6. AccountAbility The Institute of Social and Ethical Accountability www.accountability21.net
7. Boston College Center for Corporate Citizenship — <http://www.bccccc.net/>
8. Business and Human Rights www.business-humanrights.org
9. Corporate Social Responsibility Forum www.pwblf.org
10. Global Reporting Initiative www.globalreporting.org
11. Social Accountability International (SAI) <http://www.sa-intl.org>
12. The Center for Corporate Citizenship at Boston College www.bc.edu/cccr
13. The Global Compact www.unglobalcompact.org
14. World Business Council for Sustainable Development www.wbcsd.ch

Обладнання заняття: роздатковий матеріал, ТЗН.

Укладач(і) _____ Бобко Л.О. доцент, канд. пед. наук, доцент

РОЗДІЛ 4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Максимальна оцінка виставляється за умови:

- коректного і вичерпного пояснення запропонованих для розгляду проблемних ситуацій;
- докладного теоретичного обґрунтування та ілюстрація відповідей прикладами;
- прояву під час обговорень доповідей та повідомлень глибоких пізнань теоретичного матеріалу певної дисципліни, використання положень інших дисциплін;
- повного обґрунтування тез і пропозицій, що сформульовані у відповідях на поставлені питання, чітка логіка міркувань;
- вичерпної аргументації та її відповідності точці зору, що відстоюється;
- коректного використання фактичного матеріалу при відповідях на поставлені питання;
- вільного володіння понятійним апаратом певної галузі знань, точне використання спеціальних термінів та їх визначень;
- самостійності при вирішенні поставлених завдань, відповідях на запитання;
- ініціативи в обговоренні проблем, доповідей та зауважень;
- чіткості побудови доповіді, доказовості висловлюваних тверджень, аргументації висновків.